

1	2	3
5.	Знижена стимулююча роль оплати за працю.	<ul style="list-style-type: none"> - Заохочення розвитку творчих здібностей працівників підприємства; - Інвестиції в людський капітал, які повинні здійснюватись як підприємницьким сектором, так і державою; - Соціальне і медичне страхування працівників з боку підприємств; - Створення спеціальних фондів для преміювання за розроблення, освоєння і випуск нової продукції; - Стимулювання за результатами збалансованої системи показників, що передбачає формування сукупності показників, які відображають результативність діяльності вищих менеджерів, відповідальних за різні функціональні сфери підприємства. Ці показники стосуються фінансів, клієнтів, внутрішніх процесів і персоналу, за якими розробляються критерії оцінювання ефективності.
6.	Низький рівень довіри до інноваційної продукції загалом	<ul style="list-style-type: none"> - Популяризація інноваційної продукції серед цільової аудиторії через рекламу, засоби масової інформації, тощо.

Отже, як видно з таблиці 1, існує досить велике коло проблем, які перешкоджають здійсненню інноваційної діяльності підприємством. Крім вище зазначених можна ще згадати і про наступні:

- Високі відсоткові ставки по кредитах;
- Відсутність інформації про впровадження інноваційних технологій;
- Малий досвід інноваційної діяльності;
- Значна суперечність законодавства, що регламентує інноваційний процес в Україні;
- Бюрократія на державному рівні;
- Відсутність реальної державної підтримки;
- Масова еміграція кваліфікованої робочої сили;
- Відсутність механізму трансферу технологій;
- Недосконалість методики з оцінки ефективності інноваційних проектів;
- Нерозвиненість інститутів венчурного бізнесу.

Крім цього, однією з не менш важливих проблем є нераціональне використання наявних ресурсів підприємства.

Б.В. Гречаник

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО КЛІМАТУ

© Гречаник Б.В., 2011

Проблеми формування сприятливого інноваційного клімату на вітчизняних підприємствах як необхідної умови підвищення їх інноваційного потенціалу належать до кола питань, вирішення яких хоча б частково, призведе до глибинних змін у сфері продукування, впровадження і використання інновацій. Дане твердження ґрунтується на жорсткодeterminованій залежності: “інноваційний клімат підприємства → інноваційний потенціал підприємства → інноваційна діяльність підприємства”, і тим самим переконливо доводить необхідність подальшого дослідження процесів формування сприятливого інноваційного клімату суб’єктів господарювання. (Слід зауважити, що дана залежність проявляється не лише на рівні підприємств і організацій: вона є чітко вираженою у функціонуванні “складніших” соціально-економічних систем — систем мезо- та макрорівнів).

За результатами дослідження відомих нині підходів щодо тлумачення категорії “інноваційний клімат підприємства” можна припустити, що переважна більшість науковців розглядає його як

“комплексну характеристику діяльності підприємства, яка свідчить про його можливість та готовність до формування інноваційного потенціалу, необхідного для провадження господарюючим суб’єктом інноваційної діяльності” [1, с. 409]. Більш узагальнено поняття “інноваційного мікроклімату” розкриває таке його формулювання: “Інноваційний клімат підприємства (інноваційний мікроклімат) — це сукупність характерних факторів та ознак, які забезпечують господарюючому суб’єкту можливість формування інноваційного потенціалу” [2, с. 8].

Окреслений підхід забезпечив можливість ідентифікації визначальних факторів формування інноваційного клімату підприємства та складових процесу його інноваційної діяльності [3, с. 149], що, очевидно, є необхідним для дослідження особливостей формування інноваційного потенціалу суб’єктів господарювання. Однак з позиції “фізики процесу” формування самого інноваційного клімату даний підхід не дає відповіді на такі принципові питання: що виступає “внутрішньою природою” інноваційного клімату? як відбувається трансформація “загальних” факторів у “визначальні” фактори інноваційного клімату? на основі чого формуються інформаційні зв’язки між учасниками процесу інноваційної діяльності? що визначає “якість” цих інформаційних зв’язків?

Аналіз наведених вище питань вказує на їх “спільну морфологію”, а отже, усі відповіді на ці “різні” питання, найбільш вірогідно, лежать в “одній площині” і зводяться до єдиного пояснення, ґрунтуючись на однаковій аргументній базі. В такому разі логічно припустити, що саме ця “однакова аргументна база” і є основною передумовою (а можливо і “достатньою умовою”) формування сприятливого інноваційного клімату підприємства.

Такі міркування, а також результати попередніх досліджень даного напрямку, дозволяють зробити наступний висновок: якщо необхідною умовою формування інноваційного клімату підприємств є: 1) наявність “визначальних факторів” (тобто факторів, які за певних умов “стають” визначальними факторами формування інноваційного клімату); 2) наявність системи інформаційних зв’язків між учасниками процесу інноваційної діяльності [3, с. 28 – 29], — то достатньою умовою формування сприятливого інноваційного мікроклімату виступає інноваційна культура суб’єкта господарювання. При цьому, саме інноваційна культура підприємства — а точніше, її “кон’юнктурний” рівень — наповнює іншим змістом “загальні” фактори, перетворюючи їх у “визначальні”, трансформує всю систему інформаційних зв’язків між учасниками процесу інноваційної діяльності (як за кількісними параметрами (тобто за “щільністю інформаційних каналів” та динамікою інформаційних потоків, що передаються цими каналами), так і за якістю інформації (тобто “інформативністю інформації”), що в результаті принципово змінює характер функціонування суб’єкта господарювання та його структурних підрозділів.

Очевидно, що використання категорії “інноваційна культура підприємства” як одного з елементів процесу формування його інноваційного клімату потребує додаткових пояснень:

1) інноваційна культура — це чутливість (сприйнятливність) соціально-економічної системи (або її складових) до інформації креативного характеру з метою її накопичення, оброблення, генерування і використання у процесах, пов’язаних з інноваційною діяльністю (“інформація креативного характеру” — це інформація, яка відповідає “третьому рівню важливості інформації” [4, с. 44]);

2) вплив інноваційної культури підприємства на процес формування його інноваційного клімату проявляється одночасно у двох формах: а) інноваційна культура як *фактор* — це структурний елемент інноваційного клімату підприємства, один з визначальних чинників його формування; б) інноваційна культура як *процес* — це специфічне середовище, в якому формуються, розвиваються і функціонують інші складові та фактори інноваційного клімату суб’єкта господарювання, а також система взаємозв’язків між ними. При цьому, особливістю такого специфічного середовища є те, що воно виступає “передумовою” формування і розвитку інших складових інноваційного клімату та взаємозв’язків між ними.

3) рівень інноваційної культури підприємства залежить від: – сукупності певних ендогенних факторів (в першу чергу це фактори, що визначають процеси формування і використання інтелектуального потенціалу персоналу підприємства); – впливу інноваційної культури екзогенного середовища (тієї економічної системи, в середовищі якої функціонує дане підприємство); – ступеня впливу екзогенного середовища та “вторинного екзогенного середовища” на основні фактори

формування інноваційної культури підприємства (“вторинним екзогенним середовищем” може виступати зовнішній ринок збуту продукції, зовнішній ринок технологій, особливості галузі).

Узагальнюючи характерні особливості категорії “інноваційна культура підприємства” (*ІКлП*) можна припустити, що процес її формування описує така залежність:

$$IKлП = f\left(\sum_{i=1}^n a_i; IKлЕС; \sum_{j=1}^m \varphi_j(ЕС) a_i; \sum_{l=1}^k \psi_l(ec') a_i\right),$$

де a_i – основні внутрішні фактори формування інноваційної культури; *ІКлЕС* – рівень інноваційної культури національної економічної системи; *ЕС* та ec' – відповідно, екзогенне середовище та “вторинне екзогенне середовище” в якому функціонує підприємство.

Отже можна зробити висновок, що рівень інноваційної культури підприємства детермінується ефективністю його систем управління такими процесами: – формування і використання інтелектуального потенціалу його персоналу; – максимізації і мінімізації, відповідно, позитивних і негативних впливів зовнішнього середовища на діяльність підприємства та основні фактори формування його інноваційної культури. При цьому, сам рівень інноваційної культури суб’єкта господарювання виступає одночасно і передумовою формування сприятливого інноваційного мікроклімату, і одним з основних його факторів.

1. Гречаник Б.В. Сутність та внутрішні чинники формування інноваційного клімату підприємства / Б.В. Гречаник // Зб.н.п. Вісник НУ “Львівська політехніка” №579 “Проблеми економіки та управління”. – Львів, В-во НУ “Львівська політехніка”, 2007. – 646 с.; 2. Бойко Є.І. Методичні рекомендації для дослідження регулюючих факторів формування інноваційного клімату підприємств / Є.І. Бойко, Б.В. Гречаник. – Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України; – Івано-Франківськ, Західноукраїнський економіко-правничий університет, 2005. – 42 с.; 3. Гречаник Б.В. Інноваційноспрямований розвиток підприємств: організаційно-економічні аспекти. Монографія / Б.В. Гречаник. – Львів, Інститут регіональних дослід. НАН України. – Івано-Франківськ, ПП “Супрун”, 2007. – 187 с.; 4. Вовканич С.Й. Соціогуманістичний контекст наукомісткої економіки інноваційного суспільства / С.Й. Вовканич // Економіка України. – 2005. – №3. – С. 42-48.

О.С. Демкович

Національний університет “Львівська політехніка”

ДІЯЛЬНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗУВАННІ ПРОЦЕСІВ АДАПТАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДО УМОВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

© Демкович О.С.

Одним із важливих стратегічних завдань для України є побудова конкурентоспроможної інноваційної економіки інтенсивного типу. Досвід багатьох країн показує, що конкурентні переваги досягаються тоді, коли використовуються інновації в усіх сферах господарської і суспільної діяльності. Тобто, переваги країн все менше визначаються багатством природних ресурсів і дешевою робочою силою, а все більше технічними інноваціями та застосуванням знань, як вирішальних чинників прискорення суспільного прогресу і забезпечення стійкого економічного зростання та поліпшення добробуту людей.

Вирішення цього важливого завдання може бути досягнуте шляхом розбудови потужної національної інноваційної системи. В цьому контексті важлива роль повинна бути відведена розширенню мережі та регулюванню діяльності складових національної інноваційної системи.

Серед складових національної інноваційної системи України чільне місце відведене інноваційній інфраструктурі, до складу якої входять технополіси, технологічні та наукові парки,